

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рсн 223/2014
10.04.2014. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Миломира Николића и Лидије Трукић, чланова већа, у парници тужбова Бађак Палме из Новог Сада, чији је пуномоћник Живко Остојић, адвокат из Новог Сада, против тужбог Републичког фонда за пензијско-инвалидско осигурање из Београда, чији је пуномоћник Небојша Главаш, адвокат из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужбог, изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 3504/2011 од 05.06.2013. године, у седници одржаној на дан 10.04.2014. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

ПРИХВАТА СЕ предлог Апелационог суда у Новом Саду РЗ 18/14 од 20.02.2014. године да се о ревизији тужбог изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 3504/11 од 05.06.2013. године, одлучује као о итужетво дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 3504/2011 од 05.06.2013. године и Основног суда у Новом Саду П бр.59193/2010 од 20.06.2011. године, у делу у коме је тужбени обавезан да тужбоцу на име накнаде штете исплати 124.563,93 динара и у том делу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П бр.59193/2010 од 20.06.2011. године, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужбени да тужбоцу на име накнаде материјалне штете због мање исплаћених месечних износа

припадаjuće penzije za period od 01.01.2008. do 31.10.2010. godine, isplati 124.563,93 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od 20.05.2001. godine do isplate i 34.459,27 dinara na ime obracunate zatezne kamate, sa zakonskom zateznom kamatom od 03.06.2011. godine do isplate, kao i da tužiocu naknadi troшкове поступка, dok je stavom drugim tužbeni zahtev tužioca u delu kamate na glavni dug za period od 30.04.2011. do 20.05.2011. godine i u delu kamate na obracunatu iznos kamate na glavnicu za period od 30.04.2011. do 03.06.2011. godine odbijen.

Viши суд у Новом Саду пресудом Гж 3504/2011 од 05.06.2013. године, жалбу тужноца је усвојио а жалбу туженог делимично усвојио а делимично одбио, па је пресуду првостепеног суда потврдио у погледу досуђене главнице накнаде штете од 124.563,93 динара, док је понијану одлуку у преосталом усвајајућем делу за 34.459,27 динара и у одбијајућем делу као и одлуку о трошковима поступка укинуо и предмет вратио првостепеном суду.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену благовремено је тужени изјавио ревизију, побољајући је због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, предлажући да се о ревизији одлучује као изузетно дозвољеној због неуједначене судске праксе и потребе за новим тумачењем права.

Апелациони суд у Новом Саду је решењем РЗ 18/14 од 20.02.2014. године, предложио Врховном касационом суду одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 3504/11 од 05.06.2013. године у смислу члана 395. ЗПП.

Испитујући правилност понијане пресуде на основу оцртавања из члана 399. у вети члана 395. ЗПП („Сл. гласник РС“, број 125/04, 111/09), који се на конкретан случај примењује на основу оцртавања из члана 506. ЗПП („Сл. гласник РС“, број 72/2011), Врховни касациони суд је нашао да су испуњени услови за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној из члана 395. ЗПП. Наиме, овом одредбом је прописано да је ревизија изузетно дозвољена и против

drugostepene presude koja se ne bi mogla pobijati revizijom po odredbama člana 394. Zakona, kada je po onem inspektivnog suda o dopustivosti ove revizije potrebno da se razmotre pravna pitanja od opšteg interesa, ujednači sudska praksa ili kad je potrebno novo tumačenje prava.

Vrhovni kasacioni sud nalazi da, bez obzira, što vrednost predmeta spora u konkratnoj pravnoj stvari, ne bi dozvoljavala objavljivanje revizije po člavu 394. na samem tim i po člavu 395. ZPP (spor male vrednosti) prihvatit je predlog Apelacionog suda da se o ovoj reviziji odlučuje kao izuzetno dozvoljenoj u smislu člana 395. zbog različitog postupanja sudova sa teritorije Republike Srbije u istim činjeničnim i pravnim situacijama koje se odnose na sporove vojnih osiguravnika za naknadu štete, zbog nezakonitog i nepravilnog rada organa tužnog povodom vanrednog usklađivanja penzija vojnih osiguravnika za 2007. godinu. Na ovaj način Vrhovni kasacioni sud nalazi da će se ovakvim odlučivanjem ubuduće sprečiti povreda prava na pravichno suđenje u smislu člana 32. Ustava Republike Srbije i člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava, o čemu je Evropski sud za ljudska prava utvrdio pravni standard u predmetu Šahin protiv Turske (predstavka broj 13279/05) i presudi Velikog veća od 20.10.2011. godine koja ukazuje na obaveu ujednačavanja sudske prakse od strane Vrhovnog kasaionog suda.

Sa iznetih razloga, Vrhovni kasaioni sud je odlučio kao u stavu jedan korake ovog rešenja primenom člana 395. ZPP.

Odlučujući o osnovanosti revizije, a ispitujući pobijanu presudu u smislu člana 399. ZPP, Vrhovni kasaioni sud je našao da je revizija tužnog osnovana.

U postupku nije utvrdjena bitna povreda odredaba parničnog postupka po člana 361. stav 2. tačka 9. ZPP, na koju Vrhovni kasaioni sud pazi po službenoj dužnosti, a ni povreda iz tačke 2. tog člana na čije postojanje se ukazuje u reviziji.

Ovo, zbog toga što u nadležnost суда опште надлежности у смислу члана 1. ЗПП, у вети члана 172. ЗОО, спада одлучивање по тужбама за накнаду штете због незаконитог или неправалног рада Фонда ПНО, у извршењу обавезе исплате пензија. Правилност обрачуна пензије оствује се у управном поступку пред органом управе и у управном спору. У случају ускраћивања исплате у целини или делимично или селекције извршења обавеза или на други начин неправалног или незаконитог поступања, суд опште надлежности у парници за накнаду штете је стварно надлежан за пресуђење ових спорова. Штета се у том случају може равнати висини неисплаћених пензија.

Према до сада утврђеном чињеничном стању утврђено је да је решењем директора Фонда за социјално осигурање војних осигураника од 05.12.2007. године, тужноцу признато право на усклађивање староске пензије почев од 01.08.2004. године и од 01.10.2005. године на основу Уредбе о платама и другим новчаним примањима професионалних војника и цивилних лица у Војсци Југославије, тако што му је утврђен нови пензијски основ праженом бодовног система и утврђена нова висина месечне пензије. Тим решењем стављено је ван снаге решење о усклађивању број 545947 од 30.11.2003. године, решењем туженог објављеном у „Сл. гласнику РС“, број 20/08, одређено је између осталог да се пензије усклађују за 11,06% почев од 01.01.2008. године. У периоду од 01.01.2008. године до 30.04.2011. године тужени је тужноцу исплатио пензије у мањем износу за укупно 124.563,93 динара, јер није извршено усклађивање пензије туженоца са наредним повећањем вредности бода од 11,06%. Затежна камата на мање обрачунату пензију, уз принцип да дужничко-поверљивачки однос настаје 16. у месецу за разлику из претходног месеца износи 34.459,27 динара, са стањем на дан 30.04.2011. године, за које износ је првостепени суд усвојио тужбени захтев заједно са каматом.

Другостепени суд је одлучујући о жалбама нашао да се не може испитати правилност одлуке у делу који се односи на обрачунату законску затезну камату на појединачне износе разлике од доспећа сваког појединачног износа до изrade налога вештака и за законске затезне камате на тај износ јер првостепени суд по наложењу другостепеног суда није расправно правилност обрачуна затезних

камата за период доšnje па тиме и права тужноца са аспекта примене одредаба Закона о висини стопе затезне камате и Одлуке Уставног суда Републике Србије. Због тога је потврдио правостепену пресуду у погледу досуђене главнице накнаде штете од 124.563,93 динара.

Основано се у ревизији туженог указује да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Тужбени захтев тужноца заснива се на одредби члана 172. Закона о облигационим односима, према коме правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Да би постојао основ за накнаду штете из ове одредбе, потребно је да службено лице односно државни орган штету проузрокује незаконитим или неправилним радом. Под незаконитим радом службеног лица или органа сматра се поступање супротно закону, другом пропису или општем акту као и пропуштање да се закон, други пропис или општи акт примени. Под неправилним радом подразумева се чињење или нечињење противно уобичајеном и прописаном начину обављања делатности које штети праву или интересима неког лица.

Нижестепени судови налазе да право на ванредно усклађивање пензија војних осигураника од 11,06% произлази из решења директора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање о ванредном усклађивању пензија почев од 01.01.2008. године 01 број 181-431/08 од 25.01.2008. године („Сл. гласник РС“, број 20/08).

Пензије војних осигураника од 01. јануара 2008. године усклађују се по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, како је то прописано чланом 193. став 1. Закона о Војсци Србије. Одредбама члана 73. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању предвиђено је ванредно усклађивање пензија за 2006, 2007. и 2008. годину, од 01. јануара текуће године под условима, на начин и у висини прописаној чланом 75. став 1. истог закона.

Stoga je Fond penzijskog i invalidskog osiguranja donio rešenje kojim je izvršeno vanredno usklađivanje penzija u 2008. godini. Penzije i druga primanja vojnih osiguranika su morala biti usklađena po istoj dinamici i to po službenoj dužnosti, a pojedinačna rešenja o usklađivanju penzija i drugih primanja moraју biti doneta samo ukoliko voјni osiguranik to zahteva. Izdavanje pojedinačnog rešenja nije предуслов за исплату усклађене пензије јер се усклађивање врши по службеној дужности на основу закона.

Како тужени Фонд није поступио на изложени начин постоји његова одговорност за штету по члану 172. ЗОО.

Међутим, у погледу висине тражене штете за сада се не може прихватити закључак нижестепених судова да су били испуњени услови за ванредно усклађивање пензија тужоца за 11,06% од 01.01.2008. године, по основу решења директора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање о ванредном усклађивању пензија почев од 01.01.2008. године, јер у нижестепеним одлукама нема разлога о томе од каквог је значаја корекција вредности бода са 9,02 на 9,40 динара, односно увећање за 4,21% војних пензија почев од 01.01.2008. године на основу одлуке Министра одбране о усклађивању војних пензија за 2007. годину од 20. марта 2008. године („Сл. војни лист“ број 13/08).

Како због погрешне примене материјалног права чињенично стање није потпуно и правилно утврђено то су нижестепене пресуде у усвајајућем делу укњиуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење, применом члана 407. став 2. ЗПП.

Председник већа - судија
Весна Поповић

ДНА: писмо, списи и 5 исправака
Апелационом суду у Новом Саду
1 РЈТ
1 овом Суду
Весна Поповић/лм/14